

نظرسنجی مردمی چرا در سینما حقیقت حذف شد؟

دبیر شانزدهمین جشنواره سینما حقیقت درباره حذف رأی‌گیری مردمی و انتخاب بهترین فیلم از نگاه تماشاگران و همچنین درباره آثاری که پخش آنلاین ندارند، توضیحاتی ارائه کرد. محمد حمیدی مقدم گفت: در سال‌های گذشته مسئولیت رأی‌گیری از مخاطبان برای انتخاب بهترین فیلم از نگاه تماشاگر، برعهده صنف بود که امسال این کار را انجام ندادند و ما نیز در این بخش ورود نکردیم. البته صنف

برای سازمان‌ها و ارگان‌ها ملموس شده است. آنها حالامی‌دانند که برای موفقیت باید مسیر فعالیت مستندسازان را هموار سازند و از آن‌ها به‌ترین نجوممكن كمك بگیرند. لازمه این کار تمرکز بر آیین‌نامه و اجرای مفاد آن است. موضوعی که سازمان امور سینمایی و سمعی و بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به عنوان متولی امر به آن توجه ویژه دارد و باوروی توانمندی چون مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی را برای اجرای آن در اختیار دارد.

محمد حمیدی مقدم، مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی نیز درباره این طرح می‌گوید: در مصوبه دولت، سازمان سینمایی ناظر بر کار خواهد بود و صرفا یک نگاه بالادستی از سوی دولت دارد تا دوستان مستندساز از صنف و حرفه‌ای‌های خارج از صنف به پروژه‌ها معرفی شوند و اسامی و سابقه کاری‌شان در پرتال سازمان سینمایی قرار گیرد. ما صرفا تسهیل‌کننده این ماجرا هستیم تا با ایجاد بستر لازم، دستگاه‌هایی که پروژه‌های ملی دارند، بتوانند از میان اعضای مستندساز دارای نظام سینمایی و حرفه‌ای‌های این حوزه افرادی را برای پروژه‌های خود انتخاب کنند. در این بین، تایید کارشناسی آنها به عهده سازمان سینمایی است ولی در نهایت نهادها و وزارتخانه‌ها، تهیه‌کننده و کارگردان را انتخاب و معرفی می‌کنند. در حقیقت آن‌گونه که حمید مقدم عنوان کرده، سازمان امور سینمایی و سمعی بصری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نقش واسطه، هماهنگ‌کننده و تسهیل‌کننده شرایط ارتباط بین سازمان‌ها و مستندسازان را به عهده دارد.

جلسات هماهنگی پرسرت

باتلاش‌های صورت‌گرفته اولین جلسه مستقیم روابط عمومی‌های وزارتخانه‌های نیرو، توانیر، نفت، راه و شهرسازی، شرکت ملی گاز ایران، صنعت، معدن و تجارت و ... با مستندسازان قرار است در حاشیه شانزدهمین جشنواره سینماحقیقت که این روزها در حال برگزاری است، برپا شود.

در این نشست که به منظور گفت‌وگوی مستقیم اعضای صنوف و کارفرمایان و صاحبان پروژه‌های بزرگ صنعتی و عمرانی برگزار خواهد شد، قرار است علاوه بر بحث و تبادل نظر درباره مشکلات مستندنگاری و موانع تحقق آن، شیوه اجرایی شدن این طرح، ثبت قراردادها و ایجاد بستر برای فعالیت مستندسازان در این طرح‌های عمرانی بررسی شود.

با توجه به مطالبه جدی صنوف سینمای مستند و با وجود مشکلات معیشتی در میان اعضای صنوف به نظر می‌رسد برگزاری این نشست‌ها، یک‌گام جدی برای تحقق پروژه مهم مستندنگاری کشور باشد. موضوعی که در دولت سیزدهم و در سازمان سینمایی به‌صورت جدی پیگیری شده و سازمان سینمایی امیدوار است از طریق مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی، زمینه تقویت ارتباط مستندسازان با پروژه‌های صنعتی و عمرانی بزرگ را فراهم و اجرایی شدن این طرح را تسریع کند. حمیدی مقدم در خصوص این جلسه و اهداف آن به جام جم توضیح داد: بی‌شک همراه شدن وزارتخانه‌ها و ایجاد حس اعتماد، راهی است که در پیش است. در این ارتباط، سازمان سینمایی و مرکز گسترش به‌عنوان کاتالیزور برای پیوند مستندسازان، ارگان‌ها، نهادها و وزارتخانه‌ها عمل می‌کند. برای این منظور جلساتی را از قبل با مستندسازان داشتیم و نظرات آنها را از طریق نمایندگان صنوف در آیین‌نامه لحاظ کردیم اما هنوز با وزارتخانه‌ها جلسه‌ای نداشتیم و قرار شد اولین جلسات کارشناسی در جشنواره سینما حقیقت اجرایی شود. در این جلسات قرار است نمایندگان وزارتخانه‌ها با انجمن صنفی و غیرصنفی و هر فیلمسازی را که در حوزه سینما مستند حرفه‌ای است، رودرروی هم بنشانی‌م تا موانع را بررسی و راهکارهای ایجاد یک تعامل سازنده را تدوین کنند.

این‌که مرکز گسترش تا چه میزان می‌تواند در تعامل میان مستندسازان و نمایندگان سازمان‌ها مؤثر واقع شود، بی‌شک وابسته به انتظاراتی است که این دوطرف از یکدیگر دارند. موضوعی که علی فروزنده، مدیر کل روابط عمومی وزارت نفت به‌عنوان یکی از وزارتخانه‌های مهم کشور به‌خوبی به آن اشاره دارد. او گفت:

این موضوع به مقدار زیادی به همه ما که در این فضا قرار است

تهیه‌کننده‌ها همراه ما بوده‌اند ولی درباره مسأله رأی‌گیری یک نکته دیگر هم وجود داشت. او در این مورد افزود: چند فیلم در نمایش آنلاین حضور ندارند و برهمین اساس اگر رأی‌گیری انجام می‌شد، نفعی که لازم است وجود داشته باشد، به هم می‌ریخت به همین دلیل به طور کلی آن را حذف کردیم تا شبیه هم ایجاد نشود. حمیدی مقدم درباره دلیل پخش نشدن چند فیلم در بخش

آنلاین نیز گفت: حدود چهار فیلم از جمله «غیرمسکونی» و «خانه مامان شکوه» را به دلیل حراست از امنیت شخصیت فیلم‌ها، فعلا در حوزه آنلاین پخش نکردیم و فقط در پردیس ملت نمایش داده می‌شوند. البته با توجه به امکانات ویژه‌ای که در فضای جشنواره در پردیس ملت فراهم شده، به جز دو ستانس نمایش، اگر استقبال بیش از ظرفیت باشد حتما ستانس سوم را هم تدارک می‌بینیم.

کار کنیم، وابسته است و به تمام افرادی که در این فضا درگیرند، بستگی دارد که آیا تعامل برقرار می‌شود یا نه؟ زیرا یک زمانی شما مستندی می‌سازید برای موضوع خودتان. مثلاً فیلمسازی دغدغه محیط زیست دارد ولی زمانی مستندی می‌سازد برای نیازی که از طرف سازمان یا ارگانی به او اعلام می‌شود. اینها دو موضوع کاملا متفاوت است. اما قطعاً نشست با مستندسازان حرفه‌ای و گفت‌وگو در این خصوص می‌تواند راهکارهایی را برای انتفاع هر دو طرف فراهم آورد.

تعامل سازنده: راهکاری برنده

باید بپذیریم که اجرای «آیین‌نامه مستندنگاری و ثبت تصویری طرح‌ها و پروژه‌های کشور» هم به نفع مستندسازان و هم سازمان‌ها و وزارتخانه‌های کشور است، چرا که از یک‌سو می‌تواند به مسیری پررونق برای رفغ گرفتاری‌ها و موانع معیشتی جامعه مستندساز تبدیل شود که مطمئنا فزاتر از برآوردهای مستندهای تولیدی حال حاضر است و از دیگر سو کشور را به سندهای گرانبهایی مجهز خواهد کرد که از نظر کیفیت، نگهداری، صدا، تصویر، عکس و ... می‌توان روی آنها حساب ویژه‌ای کرد به همین دلیل هم اجرای این مصوبه یک اقدام دوسر برداست که هر دو طرف تعامل باید در مسیر تحقق آن تلاش کنند.

اما چگونه می‌توان به یک تعامل موفق و دوسر برد در این مصوبه رسید و به چه رویکردهایی در این خصوص باید توجه داشت. مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند، تجربی و پویانمایی، اعتمادسازی از سوی مستندسازان را یک پای اصلی تعامل سازنده عنوان کرد و گفت: مستندسازان باید اعتماد، باور و ایمان را در وزارتخانه‌ها ایجاد کنند، یعنی باید یک روزه‌م قوی، خودشان را به آنها بقبولانند. مطمئنا سازمان‌ها برای ماندگاری پروژه‌های بزرگ به یک مستندساز حرفه‌ای نیاز دارند اما این‌که چطور به مستندسازان اعتماد کنند، مقوله‌ای است که باید طی جلساتی بررسی شود. فروزنده، مدیرکل روابط عمومی وزارت نفت نیز اعتمادسازی را معیاری مهم در اجرایی شدن مصوبه مستندنگاری دولت تلقی کرد و در این خصوص به جام جم گفت: ما برای فیلمبرداری از فعالیت‌های وزارت نفت با محدودیت‌های بسیاری روبه‌رو هستیم که مهم و حیاتی است و باید رعایت شود، زیرا ما هم آنها را رعایت می‌کنیم، ولی این موضوع به این معنی نیست که محدوده بسته‌ای داریم و نمی‌توانیم کاری انجام دهیم. بی‌شک ما برای افرادی که کار خوبی ارائه دهند، محدودیتی قائل نیستیم و حتی از آنها استقبال هم می‌کنیم ولی این‌که کسی را سازمان سینمایی معرفی کند، وابسته به این است که این افراد چطور انتخاب شده‌اند، سوابق‌شان چیست و آیا توانمندی دارند؟ آیا به این موضوع فقط به انتفاع اقتصادی نگاه می‌کنند و هزار اگر دیگر که ما اطلاعاتی از آن نداریم. قطعاً این موضوع ما را برای ارتباط با این فیلمسازان

محتاط‌تر می‌کند. اما اگر در نشست‌ها به این سوالات ما پاسخ داده شود، قطعا به اجرایی شدن این مصوبه امیدوار هستم.

کاوه بهرامی مقدم نیز تعامل و گفت‌مان را نیازمند بسترسازی برای یک فضای هارمونیک می‌داند. او در این خصوص یادآور شد: بی‌شک به وجود آوردن فضای هارمونیک، نیازمند بسترسازی است. بسترسازی‌ای که در آن عدالت، فهم و درک مشترک، شناخت و خانه تکانی، در آن احساس شود. اگر بخواهیم کار درستی انجام دهیم باید در نوع نگاه‌های ساختاری مان خانه‌تکانی کنیم. نتیجه آن شاید بتواند برای برای حرکت رو به جلو و ساختن و آنچه چیزی که جامعه به‌طور بالقوه به آن نیازمند دارد، هموار کند. وی توضیح داد: زمانی به عنوان حرفه، مایک کارفرما و یک مجری داریم. در این نگاه پیمانکار باید قابلیت انعطاف‌پذیری داشته باشد که با آن کارفرما کار کند، ولی طرف دیگر قضیه این است کسی که سازنده اثر می‌شود امکان دارد با تمام ساخت و سازهای کارفرما، هماهنگ نباشد و همانجاست که این مسائل به وجود می‌آید. به نظرم لازم است این موضوع فقط در فهم و درک واقعیت‌ها و رسیدن به حقیقت است. اگر این فهم بین تهیه‌کننده و تولیدکننده به وجود بیاید و بعد بر اساس آن صداقت‌هایی که می‌تواند در ساخت فیلم‌های خوب مستند رعایت شود، به نتایج خوبی برای مستندنگاری خواهیم رسید. حمیدرضا محروقی هم برای برون رفت از مانع پیش‌رو و رسیدن به تعامل، پیشنهاد یک حلقه متصل داد و گفت: برای مستندسازی به نهاد‌های واسط نیاز داریم. نهاد‌هایی که کارهای پژوهشی به آنها واگذار شود و آنها مستقل از چتر نظارتی از سازمان‌ها و وزارتخانه‌ها، با مطالعه، اسناد و اطلاعات را جمع‌آوری کنند و در نهایت خروجی درآورند. فیلمسازان مستند در حقیقت باید در زیرمجموعه این نهاد‌ها کار کنند.

انتظار برای رویداد بزرگ

حال باید منتظر ماند تا نخستین جلسه مشترک مستندسازان و نمایندگان وزارتخانه‌ها برای عملی شدن مصوبه مستندنگاری دولت در روزهای آتی در شانزدهمین جشنواره بین‌المللی حقیقت برگزار شود تا مستندسازان با تمرکز بیشتر بر روی این موضوع در مسیر تدوین یک برنامه عملی و قابل اجرا که هم استقلال مستندساز حفظ شود و هم گرگشای دغدغه‌های مدیران سازمان‌ها مرتفع شود، به یک فهم مشترک برسند. قطعاً نتیجه و خروجی این موضوع می‌تواند دغدغه رهبر انقلاب در زمینه جهاد تبیین و موضوع اطلاع رسانی از کارهای عمرانی حاکمیت را به جامعه تسریع کند و نتایج آن قطعاً کمک‌کنند در پیشرفت کشور خواهد شد.

با این تفاسیر آنچه در ارتباط میان مستند سازمان و وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها، از اهمیت برخوردار است، اعتمادسازی است. حلقه

گمشده‌ای که بیش از سازمان‌ها نیاز به برنامه‌ریزی از سوی سازمان سینمایی و انجمن‌های مربوط دارد.

آن تهی مغز را چه به کتاب

به تازگی شبکه خبری سی‌ان‌ان گزارش داده که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا قصد دارد نامه‌هایی را که در دهه‌های گذشته با سلب‌ریتی‌ها رد و بدل کرده، در کتابی جدید چاپ کند. البته هنوز مشخص نیست آیا نامه‌های دوران ریاست‌جمهوری او هم در این کتاب گنجانده خواهد شد یا نه. منابع سی‌ان‌ان گفتند که احتمالا نامه‌نگاری‌های ترامپ با افرادی از جمله التون جان و شاهدخت دایانا را در این کتاب خواهیم خواند.

جام جم

فرهنگ

CULTURE

چهارشنبه ۲۳ آذر ۱۴۰۱ ۱ شماره ۶۳۸۱

یادداشت

سینمای مستند؛ عبور از خطر

انحصار، ارتجاع و سانسور؟!

محمدتقی‌فهم منتقدسینما

سینمای مستند ایران با برپایی شانزدهمین دوره جشنواره پوست‌اندازی می‌کند. این جشنواره در جایگاه ویرتین تولیدات مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی یا محصولاتی که از فیلتر تخصصی این مرکز به رقابت در جشنواره می‌رسند همواره از ارزش و اعتبار مضاعفی برخوردار بوده و هست. جشنواره‌ای تخصصی که در سطح کشور به غایت خاستگاه و پایگاه مستحکم و مثبتی دارد و به تبعیت از ریشه‌داری داخلی در جهان نیز شناخته و معتبر است، لذا رسیدن به میدان ارزیابی در این رویداد آرزوی هر مستندسازی است. صد البته که تحقق این آرزو از برند بودن محصولات مرکز گسترش سرمنشأ می‌گیرد به‌طوری‌که حک شدن آرم و لوگوی مرکز بر هر اثری پیشاپیش آن را متمایز می‌کند. در واقع امر آثار تولید شده در مرکز و رسیدنش به جشنواره از همان پلان اول با آرم مرکز گسترش، از هر لحاظ (چه مضمونی و چه ساختاری و فرمی) و به‌طور کلی ریخت فیلم، به چشم می‌آید و از آن پس برای سازنده‌اش در عین اعتبار افزون، تداوم کار را نیز به همراه می‌آورد.

اما سینمای مستند ایران در مسیر رو به جلو همواره از سوءمدیریت، نقصان‌ها و آسیب‌هایی در رنج بوده که در برخی دوره‌ها این آسیب‌ها جریان‌ی عمل کرده و بدیهی است که دقت و حساسیت بیشتر در عملکرد جشنواره می‌تواند خطر این تهدیدات را کاهش دهد و حتی به صفر برساند. مثلا سینمای مستند در دوره‌هایی مبتلا به انحصار کاستی از فیلمسازان تحت عنوان و شعار نخبه‌گرایی بوده، واقعیتی که با ریل‌گذاری جدید و سیاست‌های حمایتی و نگاه بازتر به موضوعات متنوع و دربرگیری زانرهای مختلف، مسیر تازه‌ای را پیش‌رو گشوده است. آنچه بعضا بر کلیت مستندسازی کشور حتی احاطه یافته، انحصار همه چیز در محدوده‌ای با محدودی ذی نفع از فیلمسازان (به‌خصوص مرکز نشینان) قابل رصد است. اما در شرایط جدید و افق ترسیم شده تحت لوای مدیریت تازه، بنا بر مشارکت دادن همه استعداد‌های سراسر ایران قرار گرفته است. کما این‌که مدیرعامل مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی اعلام کرد که در این مرکز به روی همه مستندسازان باز است و در همین راستا محلی در متن جشنواره به دریافت ایده و طرح‌های مستندسازان اختصاص داده شده است.

این یعنی انحصار شکل گرفته در بعضی سال‌های گذشته درهم خواهد شکست اما مهم‌تر و باارزتر از انحصار اشاره شده، گرایش هموز و موثر در بدو انتخاب موضوع و محتوای فیلم‌ها بوده است. به عبارتی آشکار موضوعات به نفع انحرافی جدی فیلتر (سانسور) می‌شدند تا حدی که آثار تولید این دوره‌ها، به فضایی ارتجاعی سوق داده می‌شدند. این جو و فضای سانسوری باعث شده بود تا جریانی در مستندسازی شکل بگیرد که با تقسیم تاریخ ایران به دو دوره قبل و پس از انقلاب، غیرمنصفانه هرآنچه سفیدی در دوره قبل بوده را ببیند و درشت‌نمایی کند و برعکس در دوره جدید فقط متمرکز بر نقاط ضعف و کمبودها باشد. در این‌که مستندسازان کشور باید با فراغ بال و بدون نگرانی وارد حیطه نقد و انتقاد و آسیب‌شناسی معضلات و مشکلات کشور شوند، شکی نیست و بی‌تردید باید در این زمینه مورد حمایت قرار گیرند درعین حال نباید از کنار ترسیم و تصویر نقاط مثبت ساختار سیاسی گذشته‌ها رفتی بگذرند اما این اهتمام به این معنا نیست که ذره‌بین برداردن و در گذشته فقط دنبال نقاط سفید بگردند،

اگر صنعتی بوده، بدون پژوهش و تحلیل لوایذ و مضرات آن، پدیده رادر قله رفیع بنشانند و برعکس فیلتری را روی دوربین‌هایشان نصب کنند تا هر آنچه در صنعت دوره جدید رخ داده را در بستر مذموم و غیرعلمی به تصویر بکشند.

برای بارگیری متن کامل این مطلب، تصویر را اسکن کنید

تماشاخانه

«عبدالرضا»

در تماشاخانه ایرانشهر

در این روزهای سرد و با توجه به آلودگی هوا اقبال مردم از دیدن آثار نمایشی کم‌رنگ شده، اما هنوز هم تئاترهایی هستند که با مضمونی منطبق با شرایط اجتماعی روی صحنه می‌روند و با مردم ارتباط برقرار می‌کنند.

از این رو نمایش «عبدالرضا» به کارگردانی هومن رهنمون با بازی افشین زارعی، سیروس کهوری‌نژاد، محمد اقبال رجبی، آرزو صراف رضایی، علی یارلو، احمد مطوری، مسعود احمدی، بهرنگ رهنمون از روز پنجشنبه ۲۴ آذر ساعت ۲۰ در سالن سمندریان تماشاخانه ایرانشهر اجراهای خود را آغاز می‌کند. سایر عوامل گروه عبارتند از: ریحانه اسمعیلیان طراح صحنه و لباس، هادی فکری طراح گریم، بهراد جوانبخت طراح پوستر و بروشور، آرزو صراف رضایی برنامه‌ریز و دستیار کارگردان، علی راحتلو، نگار امیری دستیاران کارگردان، علی پیرعلی اجرای دکور، حسین و هادی لشگری نوازندگان سنج و دمام، الهام علیزاده اتاق فرمان، حامد اسدی عکاس، هادی فکری، مونا سادات طباطبایی اجرای گریم، محمد غزرائی مدیر تصویربرداری، مهدی قیومی / مَهر

انتشار «دانشنامه زندان سیاسی دوره پهلوی»

«دانشنامه زندان سیاسی دوره پهلوی» با نگاهی به تاریخ سیاسی در روزهای نه‌چندان دور، در دفتر ادبیات انقلاب اسلامی حوزه هنری به‌تازگی توسط انتشارات سوره مهر در دو جلد منتشر و راهی بازار نشر شده‌است. این دانشنامه با هدف آگاه‌سازی اذهان با فضای اختناق و استبداد حاکم بر دوره پهلوی، آشنایی خوانندگان با واژگان، اصطلاحات و تعاریف متداول و مرسوم بین زندانیان سیاسی، واگویی برخی وقایع و رویداد‌های تاریخی مرتبط با زندان سیاسی و در نهایت زندگینامه مجریان، دست‌انکاران و عوامل این پدیده سیاسی تدوین شده‌است. بازه زمانی دانشنامه زندان‌های سیاسی پهلوی از کودتای سید ضیاءالدین طباطبایی در اسفند ۱۲۹۹ آغاز می‌شود و تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ ادامه خواهدداشت. در این پژوهش حدود ۶۰۰ مدخل از منابع مکتوب و شفاهی موجود استخراج و پس از مطالعه کتاب‌ها و خاطرات شفاهی مرتبط با زندان‌های سیاسی، طی نشست‌های مکرر با کارشناسان و نخبگان این موضوع مشخص شده‌اند. مدخل تقسیم‌بندی شده در ۲۰ گروه از جمله شکنجه، ابزار شکنجه، امکان عمومی، اصطلاحات زندان و تمامی موضوعات مربوط به زندان‌ها و زندانیان آن دوره است. / مَهر

